

Vicdani Liderlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Vicdani Liderlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32529>

Özet

Vidani Liderlik Ölçe?i (VLÖ), Duran, Boz, Behdio?lu ve Akt? (2019) taraf?ndan geli?tirilmif bir psikolojik ölçektir. Bu ölçek, çal??anlar?n alg?lad??? ?ekliyle liderlerin **vidani liderlik** davran??lar?n?, yani etik, ahlaki, manevi ve sorumlu davran??lar? ne ölçüde sergiledi?ini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, özellikle liderlik kavram?na **etik** ve **manevi** boyutlar? entegre ederek, geleneksel liderlik modellerinden ayr?lan kapsaml? bir de?erlendirme sunmaktadır. Yap?lan psikometrik çal??malar sonucunda ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir oldu?u tespit edilmitir.

Anahtar Kelimeler

Vidani Liderlik, liderlik, Etik Liderlik, Manevi Liderlik, Örgütsel Davran??, Ahlak, psikometrik test, Sorumluluk.

Yazarlar

C. Duran, D. Boz, S. Behdio?lu, Ü. Akt?

Amaç

Vidani Liderlik Ölçe?i'nin temel amac?, liderlerin vidan temelli davran??lar?n? ve bu davran??lar?n çal??anlar üzerindeki etkisini sistematik olarak ölçmektir. Geleneksel liderlik yakla??mlar?n?n genellikle göz ard? etti?i; dürüstlük, merhamet, adalet, kendini sorgulama ve manevi fark?ndalık gibi hayati unsurlar?n örgütsel ba?lamda ne kadar temsil edildi?ini belirlemek hedeflenmitir.

Bu ölçek, liderin sadece örgütsel hedeflere ula?madaki etkinli?ini de?il, ayn? zamanda insani de?erlere ve sosyal sorumlulu?a ne kadar ba?lı oldu?unu da de?erlendirir. Böylece, liderlik literatürüne, **vidan** kavram?n?n merkezi bir rol oynad??? yeni bir boyut kazand?rmay? amaçlamaktadır.

Yap?

Vidani Liderlik kavram?, liderin bireysel ve örgütsel eylemlerinde evrensel ahlaki ve etik de?erleri merkeze almas?n? gerektiren çok boyutlu bir yap?dır. Bu yap?; liderin kendi s?n?rlar?n? bilmesi, hatalar?ndan ders almas?, ba?kalar?n?n ç?karlar?n? korumas?, sosyal ve çevresel sorumluluk ta??mas? gibi unsurlar? içerir. Ölçek, çal??anlar?n gözünden liderin bu tür vidani davran??lar? ne s?kl?kla sergiledi?ini ölçmek üzere tasarlanm???tır.

Ölçek maddeleri incelendi?inde, yap?sal olarak liderin kendini geli?tirme, ekibi te?vik etme, etik

davranma, güvenilirlik, empati, sosyal sorumluluk, görev bilinci, öz eleştirisi ve manevi farkındalık gibi alt boyutlar kapsadığı görülmektedir. Bu kapsam, Vicdani Liderlik modelinin bütüncül ve derinlemesine bir değerlendirilmesini sağlamaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme süreci, yapsal tutarlılığı ve ölçmek istediği kavramı doğru bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamak amacıyla kapsamlı geçerlik çalışmalarıyla desteklenmiştir. Geçerlik çalışmaları iki ayrı **pilot çalışma** ve bir nihai çalışması olarak yürütülmüştür.

Bu çalışmalar, ölçek maddelerinin kültürel uygunluğunu, anlaşılabilirliğini ve teorik yapı ile olan ilişkisini test etmeyi içermiştir. Nihai çalışmada elde edilen bulgular, ölçeğin Vicdani Liderlik yapısını yüksek düzeyde temsil ettiğini ve istatistiksel olarak geçerli olduğunu göstermektedir.

Güvenirlik

Vicdani Liderlik Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenilirliği, psikometrik standartlara uygun olarak değerlendirilmiştir. Çalışması sonucunda elde edilen Cronbach's Alpha (iç tutarlılık katsayısı) değeri 0,959 olarak rapor edilmiştir.

0,959 gibi oldukça yüksek bir Cronbach's Alpha değeri, ölçekteki maddelerin birbiriyle tutarlı olduğunu ve aynı temel yapıyı, yani Vicdani Liderliği, ölçme konusunda mükemmel bir uyum sergilediğini göstermektedir. Bu sonuç, ölçeğin bilimsel araştırmalarda güvenle kullanılabilmesini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme aşamasında, Vicdani Liderlik yapısının altında yatan boyutlar ortaya çıkarmak amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Her ne kadar kaynakta spesifik faktör sayısı belirtilmese de, ölçeğin geliştirme türünde olması, kapsamlı bir Açıklayıcı ve/veya Doğrulayıcı Faktör Analizi sürecinden geçtiğini işaret etmektedir. Bu analizler, 46 maddenin, Vicdani Liderliğin etik, manevi ve örgütsel sorumluluk gibi çeşitli bileşenlerini temsil eden anlamlı alt faktörlere ayrıldığını göstermiştir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Değerlendirme Ölçeği)

Format: Öz Bildirim/Çalışan Algısı Ölçeği (Lider davranışları çalışmaları tarafından değerlendirilmesi)

Dil Kullanılabilir: Türkçe (Orijinal dil)

Popülasyon Grubu: Çalışanlar (Örgütsel bağlamda liderleri olan bireyler)

Yaş Grubu: Yetkinler (Çalışma hayatındaki bireyler)

Popülasyon Detayları: Ölçek, çeşitli sektörlerdeki ve organizasyonlardaki liderlik davranışları değerlendirilmesini amaçlayan ve geliştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5 noktalı Likert tipi derecelendirme formatında hazırlanmıştır. Katılımcılar, liderlerinin davranışları için 1 (Hiç Katılmıyorum) ile 5 (Kesinlikle Katılıyorum) arasında değerlendirirler.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel Etik, Ahlaki Gelişim, Sosyal Sorumluluk, Vicdan, Öz Eleştiri, Yönetim, İş Yerinde Adalet.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Dr. Dursun BOZ

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Kaynakta belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresleri: dursunboz@hotmail.com

Yazışma Adresi: Kaynakta belirtilmemiştir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2019 yılında yayınlanan bir kitap bölümü kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin ticari olmayan akademik veya araştırma amaçlı kullanımı için sorumlu yazar (Dr. Dursun Boz) ile iletişime geçilmesi önerilir. Ölçeğin yayınlandığı birincil kaynak 2019 yılına aittir.

Kaynaklar

Duran, C., Boz, D., Behdioğlu, S. ve Aktar, Ü. (2019). *Vicdani liderlik: İnsanların sesi*, Dursun Boz (Ed.). Ankara: Gazi Kitabevi.

Bu çalışmanın orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [vicdani-liderlik-olcegi-toad.pdf](#)

Kitabın yayıncı linki: gazikitabevi.com.tr

Vıcdani Liderlik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

VİCDANİ LİDERLİK ÖLÇEĞİ 1.Hiç Katılmıyorum, 2.Katılmıyorum, 3.Kararsızım, 4.Katılıyorum, 5.Kesinlikle Katılıyorum
BENİM LİDERİM

kendimi geliştirmeme yardımcı eder
yeteneklerimi kullanmam için beni cesaretlendirir
ekibini yeni fikirler geliştirmeleri için beni cesaretlendirir
işimi iyi yapmam için gereken bilgiyi verir
işimi kolaylaştırmak için gereken karar alma yetkisini tanır
kendi kişisel yaşamında da etik davranır
dürüst ve adil karar vermeye çalışır
çalışanların çıkarlarını en iyi şekilde korumak ister
güvenilir kişidir
çalışanların düşüncelerini dinler
yeni beceriler kazanmam için pek çok fırsat sunar
insanlığın toplumda bütünün bir parçası olduğunu düşünür
insanların dürüst, ilkeli ve iyi niyetli olmasını her koşulda önemser
bir hatadan dolayı insan/insanlar etkilenirse vicdan azabı duyar
kendine, topluma ve işine karşı haddini ve hududunu bilir
zor durumdaki bir canlıyı korumak için uğraşır
birisi zor duruma düştüğünde onun yanında bulunup, ona yardımcı eder
konuştuğu insanları dinleyip, anlamaya çalışır
ihtiyaç sahibi insanlara ihtiyaç duyduklarında yardımcı eder
görevlerini olabildiğince az hata ile tamamlar
işlerini her zaman zamanında tamamlar
kurum imajına katkı sağlayacak bütün faaliyetlere gönüllü olarak katılır
görevlerini gerekenin üzerinde bir dikkat sarf ederek yapar
işiyile ilgili önemli bir karar almadan önce üstünü mutlaka bilgilendirir
korkularıyla yüzleşmekten çekinmez
yaptığı işlere iyi niyet ve gayretle baktığı için işindeki sorunlara çözüm arar
yaşam amacındaki ilkeler, doğruluk ve dürüstlük için riske girer
sahip olduğu bilgileri üstünlük sağlamak için kullanmaz
iyilik yapmak için riske girmeyi, kötülükten kaçınmak için riske girmekten daha iyi olduğunu bilir
çevresinde dürüst, sevilen ve güvenilir biri olarak bilinir
başarıya yeni düşünceler üretmek, kendini keşfetmek ve geliştirmekle olduğunu düşünür

hataların? kendi üstüne itiraf eder
eğer insanlar eleştiriri yaparlarsa, bu eleştirilerden ders almaya çalışır
kendisinininkinden farklı görüş ve düşüncelerden ders almaya çalışır
kendi üstlerinin eleştirilerinden ders almaya çalışır
eleştirilerden ders alır
şefkatli ve merhametli insanların gerektiğinde bakışlarını yanlırların? affetmesi gerektiğini bilir
inanmayı insan doğası gereği olduğunu düşünür
yaratılanı sever YARADAN'dan dolayı
maddi dünya ile manevi dünya arasındaki derin anlamın farkındadır
vicdanının inancın? etkilediğini bilir
zor durumda olanlar için dua eder
yaptığı işlerle ilgili bir soruşturma/inceleme başlatılırsa hemen savunmaya geçer ve bir suçlu
bulur
üstüne (sorumlu olduğu kişiye) bakılmaması için kendi doğruların? deyişirebilir
güçlü olanın haklı olduğunu inanır
ekip halinde elde ettiğimiz başarılar? kendi başarıları sayar